

Oslo, den 18. april 1942.

Krigsoversikt.

Fremdeles venter en på de avgjørende sammenstøt som utvilsomt vil komme i løpet av varen og sommeren. Alle vet at vi står foran det avgjørende vendepunkt i krigen. Lykkes det tyskerne i løpet av sommeren å nå sine hovedmål: oljekilene og gjennombruddet til Det indiske hav, kan en rekne med at krigen vil bli overordentlig langvarig. Lykkes det på den andre siden ikke, kan en vente en relativt kortvarig krig.

Både militært og politisk forbereder begge parter seg på de store sammenstøtene. Men vi skal vakte oss for å vente avgjørende offensive operasjoner fra de alliertes side. Den defensive krigen vil enna være dominerende. Men vi kan meget vel vente mindre offensive aksjoner. Det foregår i øyeblikket viktige forhandlinger i London mellom de britiske militarsjefer, den amerikanske generalstabesjefen, Marshall, Roosevelt spesielle utsending, Harriman og administratoren for låne- og leieloven, Hopkins. Til disse forhandlingene er også kommet sjefen for de amerikanske sjøstridskrefter i europeiske farvann, Stark, som tidligere var sjef for den amerikanske flates operasjoner. I de alliertes presse er det tydelig kommet til uttrykk at disse forhandlinger i første rekke gjelder øyeblikkelige offensive tiltak, og det er også i offisielle taler blitt fastslått at det er krigstiltakene i 1942 som vil være avgjørende for krigens utfall.

I britisk presse har forholdet til India lenge spilt en sentral rolle i debatten. Det indiske spørsmålet er overmåte komplisert og lar seg vanskelig behandle i en kort oversikt, men så meget er i hvert fall på det rene at det negative resultat av forhandlingene mellom Stafford Cripps og de indiske ledere ikke kan utlegges som noen seir for angriperstatene. I alle fall er Indias krigsdeltakelse blitt sterkt stimulert.

Indias 380 millioner mennesker er meget sterkt splittet av politiske, religiøse og nasjonale motsetninger. 65-70% av inderne er hinduer 20% muhammedanere. 40% av India er oppdelt i 600 fyrstestater, som i realiteten blir styrt temmelig eneveldig, resten er delt i 11 provinser med parlamentarisk styre. Ved siden av disse grunnleggende motsetningene har en også en konflikt mellom de ortodokse, konservative hinduer og de mere fritttenkende kretser med en internasjonal horisont. Det er indlysende at det er overordentlig vanskelig å få alle disse kreftene forenet med en felles linje for dannelsen av en selvstendig indisk union, men det var likevel ikke dette spørsmål forhandlingene strandet på. I virkeligheten kom det overhodet ikke til realitetsbehandling av det britiske forslaget om Dominionstilling for India, idet konflikten mellom de stridende parter førte til at alle hadde bare ett formål for øye å sikre seg den sterkeste mulige posisjon mens krigen varte, slik at de når den tid kom, kunne dominere utarbeidelsen av den nye indiske forfatning. Det spørsmål som forhandlingene strandet på var derfor Indias provisoriske regjering under krigen, og spørsmålet om ledelsen av det indiske forsvar. Det var imidlertid umulig å overlate denne makten til en bestemt gruppering (kongresspartiet), da dette vilde ha ført til en udeleggende strid, og Cripps hadde da ingen annen utvei enn å avbryte forhandlingene, erklære at Indias styreform forble uforandret, og at spørsmålet om en indisk forfatning skulle tas opp igjen etter krigen. Når Cripps hadde hatt et håp om at det i den nærværende kritiske situasjon skulle være mulig å forene de stridende grupperinger, skyltes det innstillingen hos de radikale intellektuelle kretser som han tidligere hadde stått i kontakt med (og som i kongresspartiets eksekutivråd, hvor avgjørelsen faldt med 7 mot 6 stemmer, hadde stemt for å vedta forslaget), og han hadde undervurdert den makten som de stivnete indiske motsetningene enna hadde. Det er imidlertid helt uriktig å kalle dette et nederlag for England. I alle de forhandlingene Cripps førte med samtlige grupper, var det fullenishet om at alle Indias resurser måtte mobiliseres til forsvar mot japanerne, og det er allerede tegn som tyder på

at en kan nå betydelige resultater, forutsatt at de alliertes militære ledelse viser den rette smidighet.

Østfronten.

Tross de verdensomspennende krigsforberedelser som finner sted, vil det være kampene i Sovjetsamveldet som vil være avgjørende for sommerens kamper, dvs. for krigens gang. I veldig omfang samler nå Hitler sine reserver bak fronten, utbygger forbindelseslinjene og etterser materiellet. For øyeblikket er størstedelen av kampområdet begravd i snø, og tyskerne hevder selv at offensiven neppe vil kunne begynne før i juli. Slike uttalelser har neppe noen verdi, og sikkert er det i et hvert fall at så lenge vil de ikke få fred til å vente. Forvrig har tyskerne i så høy grad tatt offensiven på forskudd at en blir fristet til ikke å ta den alvorlig. Gjennom de offisielle russiske uttalelser går en sterk tone av optimisme, etter Stalins uttalelser om at russerne fra nå av ikke vil trekke seg tilbake, kommer Kalinins at de russiske tropper vil slå Hitlers styrker avgjørende i løpet av året. Kalinin, som sikkert er meget nøktern, hevdet forvrig at mellom 200000 og 300 000 tyskere er frosset ihjel i løpet av vinteren.

De slag som i øyeblikket utkjempes på Østfronten, er av temmelig små dimensjoner, men i å for seg bitter nok, da det til dels er nok så avgjørende frontstrekninger det dreier seg om. Russerne har vist seg helt overlegne når det gjelder å utnytte varbløyta, ikke bare ved sitt kavalleri men også ved bestemte panseroperasjoner. Ellers karakteriseres situasjonen først og fremst av en rekke lokale tyske motangrep, som imidlertid hittil ikke har brakt tyskerne noen framgang. Av særlig betyning er kampene på Ishavsfronten, som har blusset opp igjen med harde kamper etter at den overraskende russiske landgangsaksjon helt smadret general Dieltls forberedelser til væroffensiven. Kampene her tillegges stadig større betyning av begge parter, det er åpenbart tyskernes mening å komme en eventuell alliert aksjon i forkjøpet ved en flate- og flyoffensiv mot Ishavsveien, men hittil er likevel overvekten til sjøs og i luften stadig blitt forsnjåvet til russernes fordel.

Ellers pågår spredte kamper over hele fronten. Særlig for Leningrad har russerne avskåret den viktige jernbanen Leningrad-Novgorod og rykket noe sørvestover vest for Ilmensjøen. I kampene om Staraja Russa har forandringene vært meget små den siste uken, i noen grad skal nye forsyninger være nådd fram til tyskerne. På Moskva-Smolenskkfronten følger kampene fram og tilbake. Tyske forsterkninger er kommet fram til de beleirede byer Rsjev, Gsjatsk og Vjasma og det later til at situasjonen her er noe bedre for tyskerne. Derimot er faren for en sammensnoring av hele "Vjasma-sekka" med 200 000 tyskerer like overhengende. Både nordøst og sørøst for Smolens har russerne hatt endel framgang, og det blir igjen melot om vellykkede patruljetøkt til områder opp under den polske grensen. Angrepene på Poltava truer fremdeles med å avskjære hovedforbindelsene til Charkov. Lenger sør gir fronten et forvirret bilde av kiler og motkiler. Det ser ut som om den part som er istand til først å gå til angrep etter varbløyta, vil kunne oppnå meget store resultater. Russerne venter seg åpenbart meget av Timosjenkos kosakkavdelinger i denne forbindelse. Vest for Kertsj-tangen raser det voldsomme panserslag, hvor begge parter har hatt ganske store tap.

At tyskernes offensiv kraft er meget sterkt redusert sammenliknet med de styrkene som overfaldt Sovjetsamveldet i juni ifjor, er helt på det rene, spørsmålet er imidlertid om russerne er tilsvarende svekket. Japans ambassadør i Moskva har ganske nylig i et presseintervju i Tokio uttalt at den russiske kampkraften er meget sterkt øket i løpet av de 2 siste månedene, en uttalelse som slår helt ihjel de tyske påstandene, som i deres mest drastiske form går ut på at 20 millioner russere skal være drept fanget eller alvorlig såret. Alle sakkyndige allierte uttalelser går ut på at russernes stilling er meget sterk.

Det fjerne Østen.

Japanerne opplevde sitt første alvorlige nederlag med sammenbruddet av angrepet mot Australia. Men en skal likevel ikke utelukke muligheten for en ny japansk aksjon mot det australske fastland. Imidlertid er det

blitt innledet betydningsfulle offensive aksjoner fra de allierte side, aksjoner som i siste uke blant annet førte til senkningen av 5 japanske lette kryssere.

Men mange ting tyder på at japanerne i første omgang konsentrerer seg om angrepet på India. Det rettes nå så å si daglig flyangrep mot Ceylon og det indiske fastland, som riktignok har kostet japanerne over 100 fly, og det blir meldt at det er meget store japanske flatestyrker som er trukket sammen i Den bengalske bukt, deriblant flere slagskip og hangarskip. hittil har det ikke funnet sted noe flatesammenstøt, og de to britiske kryssere og det britiske hangarskipet (det eldste og minste England har) ble senket av japanske fly. Forklaringen til de japanske forberedelsene til et angrep på India, noe som under alle omstendigheter vil bli et skjebnsvangert eventyr for japanerne, kan enten være tysk press eller tro på et indre opprør i India. Det kan naturligvis også være at hele saken dreier seg om en skiammanøvre for å dekke et vådsomt angrep i.eks. på Australia. I Burma har japanerne hatt atskillig framgang den siste uken, selv om den har kostet dem store tap, særlig av fly. I Sittong-dalen har de brutt igjennom de første kinesiske stillingene nord for Tounoo, men kinesiske forsterkninger har senere stoppet den japanske frammarsjen 250 km. sør for Mandalay.

De amerikanske og fillipinske styrkene på Bataan-halvøyen måtte etter 4 måneders kamp kapitulere etter et 4 ugers japansk stormangrep. I løpet av disse månedene har disse styrkene kunnet binne en tiobbelt japansk styrke, tiltrøst for at de ikke har fått forsterkninger eller forsyninger siden begynnelsen av januar. Festningsbyen Corregidor, som bare ligger 8 km. fra fastlandet, holder ennå stand, men det er ingen mulighet for at forsvarerne, som bare teller et par tusen mann, skal kunne holde stillingen særlig lenge. For japanerne er kapitulasjonen av en viss betydning, ikke bare fjerner den en trussel mot deres forbindelseslinjer, men de får også frigjort ganske store styrker, som de i høy grad har bruk for andre steder.

VVV

Frankrike.

Utnevnelsen av Laval til regjeringssjef er i all sin forferdelighet bare bekræftelsen på at det som lenge har vært en offisiell hemmelighet men som nå ikke mer kan dekkes over: At det franske folk ikke vil samarbeide med tyskerne. Det hater nemlig Laval og ser på ham med avsky og forakt som vi ser på Quisling. Så lenge det var den aller ringeste chance til å få istand et virkelig samarbeide med franskmennene, har tyskerne vært et tilbake for å slippe Laval til. Men nå når de ser at ingenting nytter utnevner de sin mann, sitt kreatur, som de kan bruke til de sjoffeste ting.

Pétain er fortsatt franskmennenes store mann og elsket av sine landsmenn. I motsetning til hva man får inntrykk av gjennom de sakalte norske aviser, er hun en inobitt motstander av tyskerne og er ikke redd for å si sin mening om tyskerne. Matsituasjonen i Frankrike er fortvilet. Det fins ikke poteter og ikke grønnsaker, undtatt gulleretter. Brødsituasjonen er den samme som her, men tenk på hva franskmennene spiste av brød tidligere. Av kjøtt får hver person 130 gr. uken, men vel å merke med ben. Dette kjøttet er faktisk den eneste maten de får, for fisk finnes overhodet ikke å få, heller ikke melk eller egg.

Stemningen i Frankrike er i den siste tid stadig blitt mere engelskvennlig. Franskmennene har fått se og føle hva tysk vold og brutalitet vil si, og insér klart at deres eneste håp er engelskmennenes seier. Hatet til tyskerne vokser for hver dag. I den okkuperte sonen er befolkningen på bristepunktet. Det er stadig trefninger på grensen mellom den okkuperte og ikke okkuperte sonen. Franske kvinner, med unntagelse av de værste gatepiker omgås overhodet ikke tyskerne. På restauranter sitter tyske offiserer og soldater sammen, eller alene, men aldrig sammen med franske damer.

VVV

Arrestasjoner. Onsdag 15/4 ble det foretatt massearrestasjoner i Oslo, blandt byens mest kjente menn, særlig advokatene. Vi nevner advokatene Gustav Heiberg, Ragnv. Graff, Arnulf Rød, Birger Eriksrud og Schilling. Videre oberst Ebbe Astrup, bankchef Henschien, direktør J.J. Beer, Per Krogh, Alf Scott Hansen og direktør Trygve Hoff. Da en av de arresterte spurte hvorfor i allverdens rike han ble tatt, fikk han til svar at Oslos befolkning hadde vist en oppførsel som gjorde det nødvendig å statuere eksempler.

Til Tyskland. Oslo bys ordfører Einar Gerhardsen og Arbeidernes Idrettsforbunds formann Rolf Hoffmo er nå begge sendt til Tyskland.

vVv

Et tysk fly 4 motors bombefly styrtet ned i nærheten av Farnebu. De ombordværende tyske offiserer - det høves 12 stykker - brente alle opp. - Desverre ble også en norsk arbeider drept og noen saret.

vVv

Terbovens tokt til Ålesund.

Ikke uten enstelse mottok Ålesunds befolkning like før påske meddelelsen om at der herr Reichskommissar og Hans Excellence, politiminister Judas Lie "med følge" skulde komme til byen. Umiddelbart etter de to herrers ankomst ble det igangsatt et veritabelt plyndringstokt over byen. Tyskerne og nazistene kjørte i store biler opp forran husene, trenge seg inn til intetanende uskyldige mennesker og tok med seg deres matforsyninger rasjonerte og urasjonerte varer, rubb og rake og like til restene som lå på skåler i spisskammeret. Og ikke nok med det. Hvor de fant ulltepper, lakener o.l. så de uten å høre på husmødrenes protest "De har hamstrøt" og kjørte det vekk. Til en av byens embetsmenn kom banden mens han satt og spiste middag. Foruten matforråd fant de hos ham et privat vinlager, som de begeistret slo kloen i. Da de vilde gripe den halvtomte flasken som stod på bordet, spurte han om han ikke i det minste kunne få beholde den da han har sukkersyke og var avhengig av hva han fikk å drikke. Til svar tok bandens ordfører flasken og hev den i gulvet så den knustes og vindspruten stod. Hvorpå han befalte embetsmannen å gå ut og hente en klut og selv tørketopp og det litt kvikt. Ovenpå disse forsmædelser skal Ålesunds befolkning nå betale en bot på 2 millioner kroner. Byen skal straffes, fordi den har vært Norges London. Ved siden av dette er alle brennevinskort og all tobaksrasjon i byen inndradd. Uten selvsagt for N.S. folk og folk som arbeider for tyskerne.

Kunstnernes hus, en av byens kostbareste og vakreste bygninger, er beslaglagt av tyskerne - til lagerrum.

vVv

Lærerne.

Pressen meddeler at lærerne tar opp igjen arbeidet og går inn i sambandet. Heller ikke disse nyheter er sanne. Lærerfronten er fremdeles urokket. Meldinger om at skolene i Oslo atter er igang betyr at en eneste skole nu er begynt som N.S. skole d.v.s. alle elevene, forøvrig bare 120 og alle lærerne er nazister. Fra Fredrikstad meldes også at lærerne er begynt igjen. Sannheten er at 2 - 3 - lærere ved folkeskolen har tatt med seg 20 barn til alle 7 klassene. Alle barna er selvsagt N.S. Lignende er situasjonen på Hamar og i Sarpsborg.

Forøvrig opplyser Orvar Sæther at "situasjonen er helt forvirret og meget alvorlig" (for N.S.) Den samme uttalte nylig offisielt, "Jeg regner ikke med noen skolegang før til høsten". Fra lærernes side er saken klar, alle tar opp igjen arbeidet den dag tvangen om lærersambandet opphører. I mens fortsetter N.S. sin urettferdige aksjon mot lærerne uten hell.

Det er idag ca. 1250 lærere som er satt fast, dels på Grini og Ulven, andre er sendt til pliktarbeid i Vdss. En ting er i hvert-fall sikkert, de 96% av lærerne står urokkelig fast i sin kamp.

Hva skal så foreldrene gjøre med barna? Der hvor en lærer skulde svikte å gå inn i N.S. sambandet, må eldre norske foreldre ikke svikte barna. En N.S. lærer må ikke betros barna vare. Vil de bevare barna for nazismens gift, må de resolutt ta barna ut av skolen, bort fra N.S. lærernes innflytelse. Nazismens gift gjennom skolen er farligere enn den farlige ungdomstjeneste N.S. forøvrig ikke har kommet noen vei med.

Mens vi da venter på høsten, må vi søke å gjennomføre privatundervisningen ved i all stillhet å innføre omgangsøkole. Det falske rykte som er kommet ut at det er forbudt å drive privat undervisning, må nu helt utrykkes. På høyeste hold opplyses det at det er intet forbud mot denne nødforanstaltning med private omgangsklasser i hjemmene. Derfor bør ansvarsbeviste foreldre komme i kontakt med barnas lærere og avtale en ordning med disse.

Fra N.S. hold er det sivet ut at partiet 1. mai vil sende ut et komunique om at lærerne har gitt seg. Lærerne ber oss allerede nå å demotere en slik absurditet. De har ikke gitt seg og tenker heller ikke på å gi seg. At et fåtall av dem ikke har klart den harde pakjenning og behandling på Jørstadmoen - de syde ble fratatt sin medicin - røkker ikke de andres standpunkt. Lærerfronten er fast som aldri før. Og det tiltross for at endel lærere nå er sendt til Nord-Norge - ingen vet hvorhen. Men lærerne står ikke alene i sin kamp. Hele det norske folk har de støttet ved sin rakryggede opptreden. Og historien vil for alle tider minnes dem som foregangs menn som ikke svikter.

vVv

Den 14/4 kom det telegram fra Hitler om at biskop Berggrav skal løslates, og Quislings makt innskrenkes. Den 15/4 ble Berggrav løslatt. Pastor Wisløff er senere også løslatt.

vVv

Prestens heltemodige holdning.

Umiddelbart før påske ble følgende styremedlemmer i Kristent samråd innkalt til forhør (og senere avskjedigt fra sine embeter): Pastorene Ingv. B. Carlsen, H. E. Wisløff og Ragnvald Indrebø, samt byråchef Hansson. De ble anklaget for, sammen med biskop Berggrav, å stå bak prestenes aksjon og for å ha forfattet de skrivelser som prestene har undertegnet og lest opp. I denne forbindelse skal vi gjøre oppmerksom på noe alle bør vite: Påskeaften, da skrivelser "Kirkens grunn" var sendt til alle prester landet over for å leses opp fra prekestolen neste dag, mottok prestene skriftlig beskjed fra Departementet om at det var forbudt å lese opp noenslags skrivelser i kirken - overtredelser vilde bli straffet med inntil livsvarig fengsel. Men prestene lot seg ikke skremme. "Før får de ta fra oss alt, så en av dem - selv livet, om så skal være. En er gått foran, som vi vet vi kan følge."

Som eksempel på hvordan N.S. forfølger prestene og ikke lar dem ifred nevnes deres opptreden mot Gamle Akers avholde prest Ing. B. Carlsen 31/3 fikk pastoren avskjed - ifølge Der herr Reichkommissars forordning om landsforradersk virksomhet (pastorens brødre er at han var medarbeider i Kringkastingen da Norge ennå var et fritt land.) Skjærtorsdag (1/4) og Langfredag aften prekte han - i daglig antrekk. Kirken var begge dager fylt til tregnsel, og mange måtte gå, uten å komme inn. Påskeaften fikk han beskjed fra Departementet om at han ikke fikk tale offentlig, hverken i kirker, menighetshus eller kvinneforeninger. 2ten påskedag ble han hentet til forhør hos Statspolitiet, hvor han opholdt seg i 5 timer - herav ventet han de 4. 2 dager etter ble han kl 7 $\frac{1}{2}$ om morgenen arrestert og ført til Bredtvedt, hvor han deler selle med Wisløff og Indrebø.

vVv

Ukens citat fra Quisling "Russland og vi" - 1.30 ut av 1. v. n.

"Store deler av befolkningen er praktisk talt helt rottet, de har ikke noe erlig stemmerett, kan ikke bo hvor de vil, kan ikke få offentlig tjeneste. Jo, bolsjevikene har gått tilbake til det barbari å gjøre mennesker til ansvarlige for andre forbrytelser. De skyter uskyldige personer som gisler og represallier og lar mennesker utsjelle for det deies for eller bestefar hadde en stilling som nu ikke passer det kommunistiske system. Rettfærdighet - hvilke urettferdigheter begges ikke i ditt navn. Loven er den organiserte vilkårlighet.

Vi under vare forhold har vanskelig for å forestille oss i hvilken grad mennesker slik er istand til å gjøre livet surt for hverandre".

Slik gikk det an å skrive i 1930, men etter at tyskerne har gått Quisling frie hender, har vi ingen vanskeligheter med å forestille oss hva som helst i retning av vill og lovløst og barbari.

VVV

Fressefriheten.

Hvorledes Lundes "Pressedirektorat" og hans arbeidsgivers Abteilungsleiter Moser lager norsk "presseopinion" framgår bl.a. av følgende sprøtte ordres fra april:

Forholdsregler mot avsatte~~xxx~~ av geistlige må ikke omtales i Pressen.

Meldinger om at Brasils regjering går til sikringsforanstaltninger overfor tyskere skal gjengis med overskrifter om at dette bare skyldes opphisselsespropaganda fra U.S.A.

Meldinger om Englands nye metoder i angrepene på Tyskland må ikke nevnes i norske aviser.

Quislings artikkel om kirken skal tas inn og man får dispens fra papirrasjoneringen.

En notis utsendt herfra om at nu melder lærerne seg inn i N.S. standpunktet skal stå på første side.

Avisene skal redaksjonelt skrive at det er falsk engelsk propaganda at russerne har hatt framgang.

Om Nordlandsbanens forlengelse i disse dager må ikke skrives et ord.

VVV

På et internt hordmøte

ble det pålagt fra Quisling å propagandere med at "det er urimelig og meningsløst at tyskerne skal føre sin krig alene" Norge plikter å bli med. Den forbrytelse mot Haagkonventionen som tyskerne ikke selv tar beag i presse den overfallne nasjon til krig for seg - den forbytelse vil de altså nu prøve å få til derved at deres fullmektig Quisling formelt påtar seg rakkerarbeidet.

VVV

Smannstiser.

Forsøket på å kline seg oppetter Bjørnsens bare mislyktes for N.S. i starten. Han hadde frabeet seg på forhånd. Alverden vet også at han fullstendig åpent utlste sin forrækt overfor N.S. og alt dets væsen og ikke minst sin "Vanartede bror" hr. Erling Bjørson.

Forleden kom tyskeren Kuhn, en sann av konditor Kuhn i Kr. Sande., mannen som tok imot tyskerne på brylløsen i Kr. Sande 9. april 1940, Professor Klaus Hansen, hr. Fernmann og Skipsreder Stenersen til Gausdal Høifjellhotell. Direktøren og skafren ble avskjediget på stående fot og perssonellet ble nektet å slutte. Hvis noen sluttet vilde de bli arrestert. Dette er en hevnmakt for noen gjesters opptreden for kort tid siden på Terboven avla hotellet en visitt og gjestene demonstrerte ved å forlate salen hvor han oppholdt seg.

VVV